

Inwentaryzacja i waloryzacja zasobów kultury materialnej

na terenie
Dłubniańskiego i Rudniańskiego
Parku Krajobrazowego

Podsumowanie i wnioski

oprac. mgr Piotr Rochowski

Ilustracja: Napoleon Orda, *Wysocice, Gubernia Kielecka*, w: *Album widoków Polski (...)*. Warszawa, 1873-1883.

Źródło: Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa, dost. 2014.06.09.

Dłubniański Park Krajobrazowy

Osadnictwo

uwarunkowania:

- ✓ dogodne dla rozwoju rolnictwa warunki naturalne,
- ✓ bezpośrednia bliskość stołecznego Krakowa.

rozwój sieci osadniczej:

- ✓ VIII-IX w. - grodziska w Zagórowej i Damicach,
- ✓ 1186 – kościół i parafia w Wysocicach,
- ✓ 1198 – wieś Dłubnia,
- ✓ 2014 – 37 miejscowości położonych w całości lub w części na terenie Parku.

Ilustracja: fragment *Mapy sztabowej Zachodniej Rosji*, ark. XXX 6, 1914 r.

Źródło: projekt Mapster, <http://igrek.amzp.pl/1762803>; dost. 2014.06.09

Władysław, krzyż przydrożny, fot. Krameko

Dłubniański Park Krajobrazowy

Dobra kultura materialnej

**zestawienie ilościowe po
weryfikacji terenowej**

349 obiektów:

- ✓ 35 miejscowości (Imbramowice – 43, Iwanowice – 30);
- ✓ 16 kategorii, w tym: 137 domów wiejskich (115 drew.), 68 krzyży, 43 kapliczki;
- ✓ domy+krzyże+kapliczki=71% całości zasobu

22 zespoły architektoniczne:

- ✓ 7 zespołów kościołów parafialnych,
- ✓ 1 zespół klasztorny,
- ✓ 9 zespołów dworskich,
- ✓ 1 zespół pałacowy,
- ✓ 4 zagrody (w tym 3 zagrody młynarskie)

Chronologia obiektów

182 obiekty datowane

- ✓ **kościół** w Wysocicach (XII/XIII w.), w Sieciechowicach (1312 r.) i w Raciborowicach (1460-1476);
- ✓ **dwór** w Młodziejowicach (XVI w.),
- ✓ **domy** w Glanowie (nr 45, 1898), Iwanowicach (nr 4, 1895), Książniczkach (nr 39, 1890), Lesieńcu (nr 10, 1890 r.); Sieciechowicach (nr 35, 1899 r.)
- ✓ **młyn** w Raciborowicach (1897 r.),
- ✓ **figura** św. Jana Nepomucena (1780 r.) w Imbramowicach.

Madonna z Wysocic, fot. Krameko

Wysocice, kościół par., fot. Krameko

Dłubniański Park Krajobrazowy

Waloryzacja

89 obiektów o wysokiej wartości zabytkowej

1 obiekt o znaczeniu krajowym (kościół w Wysocicach),

10 obiektów o znaczeniu regionalnym:

- ✓ **dwór** Novaków w Glanowie,
- ✓ **kościół i klasztor** norbertanek w Imbramowicach,
- ✓ **dwór** Dąbrowskich w Michałowicach,
- ✓ **młyn** wodny w Młodziejowicach,
- ✓ **kościół** pw. św. Małgorzaty w Raciborowicach,
- ✓ **pałac** Popielów w Ściborzycach,
- ✓ **młyn** wodny w Wilczkowicach.

Glanów nr 84, fot. Krameko

Książniczki nr 39, fot. Krameko

Dłubniański Park Krajobrazowy

Stan zachowania

335 obiektów zachowanych w stanie dobrym (296) i średnim (39)

7 obiektów w złym stanie:

- ✓ Glanów, dom nr 71b, b.d.
- ✓ Jangrot, dom nr 31, 4 ćw. XIX w.
- ✓ Książniczki, dom nr 39, 1890 r.
- ✓ Książniczki, dom nr 52, b.d.
- ✓ Michałowice, dom nr 122, 1900 r.
- ✓ Minoga, dom nr 113, ok. 1890 r.
- ✓ Wysocice, stajnia przy młynie, 1932 r.

Źródło: <http://www.biuro.skala.pl>; dost. 2013.04.07

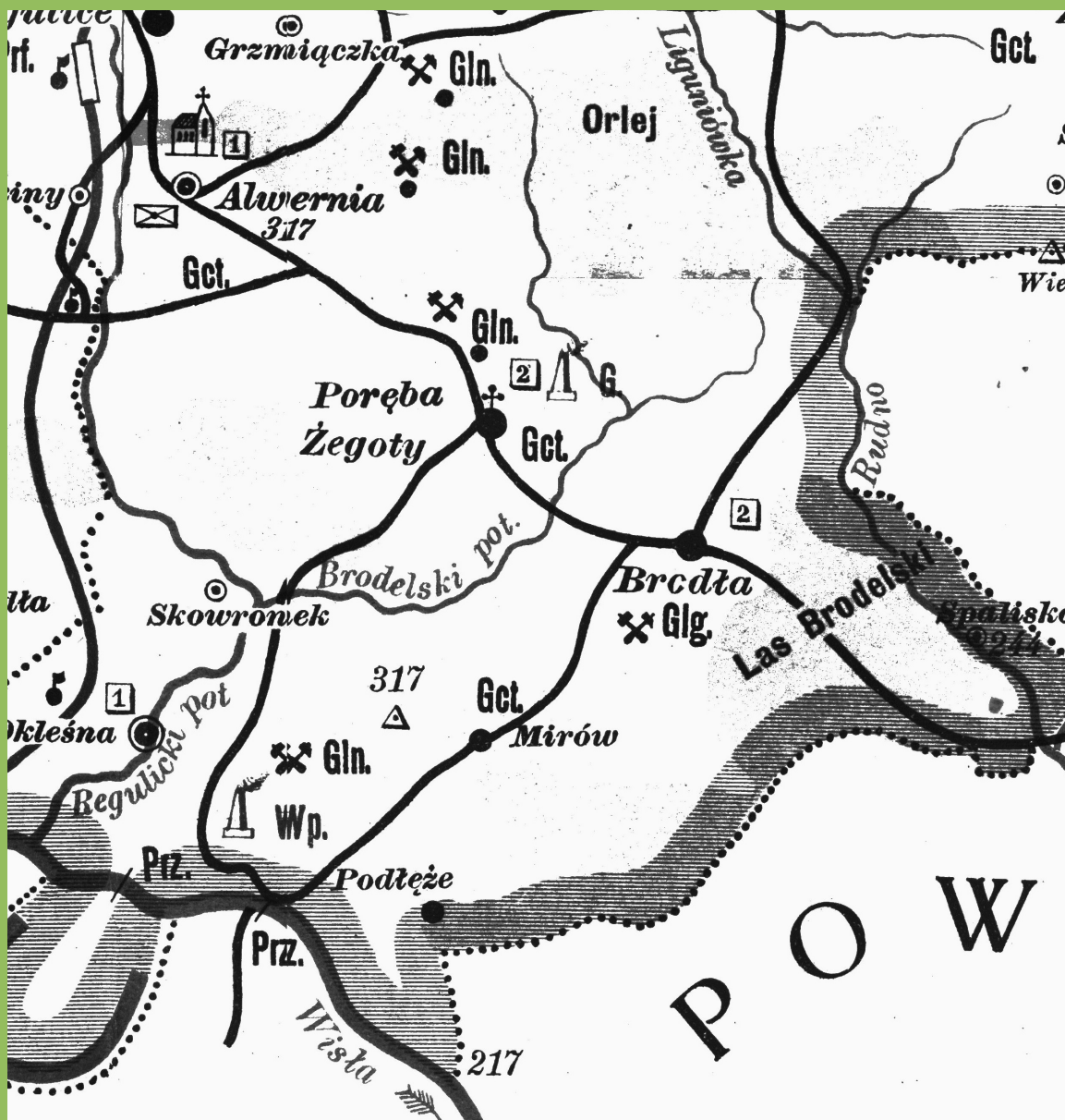
Sieciechowice, pałac, fot. Krameko

Dłubniański Park Krajobrazowy

Ochrona

20 obiektów wpisanych do rejestru zabytków

- ✓ **zespoły dworskie:** Glanów, Gołyszyn, Książniczki, Michałowice, Minoga, Młodziejowice, Sieciechowice, Sciborzycy;
- ✓ **zespoły kościołów par.:** Imbramowice, Iwanowice, Jangrot, Minoga, Raciborowice, Sieciechowice, Wysocice;
- ✓ **zespół klasztorny** w Imbramowicach,
- ✓ **stary cmentarz** w Imbramowicach,
- ✓ **karczma** w Iwanowicach,
- ✓ **spichlerz podworski** w Minodze,
- ✓ **dom z apteką** w Zerwanej.

Ilustracja: Mapa powiatu chrzanowskiego (fragment), 1914 r.
 Źródło: Polaczek S. 1914. Powiat chrzanowski w W. Ks. Krakowskiem.
 Monografia historyczno-geograficzna. Kraków.
 Małopolska Biblioteka Cyfrowa; dost. 2014.06.10

Rudniański Park Krajobrazowy

Osadnictwo

uwarunkowania:

- ✓ zwarte kompleksy lasów i trudne warunki terenowe,
- ✓ dostępność surowców wykorzystywanych do produkcji ceramiki,
- ✓ bezpośrednia bliskość wiślańskiego szlaku wodnego.

rozwój sieci osadniczej:

- ✓ I w. p.n.e. - ośrodek produkcji ceramiki w okolicach Podłęża,
- ✓ 1276 – wieś Przeginia Duchowna,
- ✓ 1319 – wieś Kamień,
- ✓ 2014 – 9 miejscowości położonych w całości lub w części na terenie Parku.

Kamień, krzyże przydrożne z 1822 r., fot. Krameko

Rudniański Park Krajobrazowy

Dobra kultury materialnej

**zestawienie ilościowe po
weryfikacji terenowej**

151 obiektów:

- ✓ 9 miejscowości (Alwernia – 38, Brodła, Kamień i Przegonia Duch. – po 22);
- ✓ 16 kategorii, w tym: 40 domów (17 dREW.), 37 kapliczek, 28 krzyży;
- ✓ domy+kapliczki+krzyże=70% całości zasobu

5 zespołów architektonicznych:

- ✓ Alwernia: zespół klasztorny OO. Bernardynów i zespół zabudowy wokół Rynku
- ✓ Poręba Żegoty: zespół kościoła par. pw. śś Marcina i Małgorzaty i zespół pałacowy
- ✓ Kamień: zespół kościoła par. pw. Opieki MB

Chronologia obiektów

104 obiekty datowane

Alwernia, kościół klaszt., fot. Krameko

Kamień, lamus, fot. Krameko

Poręba Żegoty, zespół kościoła par., fot. Krameko

- ✓ **kościół klasztorny** pw. Stygmatów św. Franciszka w Alwerni (pocz. bud. 1630 r.),
- ✓ **lamus** w Kamieniu (XVII w.),
- ✓ **kościół par.** pw. śś. Marcina i Małgorzaty w Porębie Żegoty (1762 r.),
- ✓ **figury:** św. Floriana w Porębie Żegoty (1782 r.); św. Jana Nepomucena w Porębie Żegoty i w Brodłach (1783 r.).

Rudniański Park Krajobrazowy

Waloryzacja

68 obiektów o wysokiej wartości zabytkowej

3 obiekty o znaczeniu regionalnym:

- ✓ **kościół** pod wezwaniem Stygmatów św. Franciszka w Alwerni,
- ✓ **dom** nr 24 przy Rynku w Alwerni,
- ✓ **ruiny pałacu** Szembeków w Porębie Żegoty.

Alwernia, kościół klaszt., fot. Krameko

Alwernia, dom Rynek 24, fot. Krameko

Poręba Żegoty, ruiny pałacu, fot. Krameko

Rudniański Park Krajobrazowy

Stan zachowania

145 obiektów zachowanych w stanie dobrym (138) i średnim (7)

3 obiekty w złym stanie:

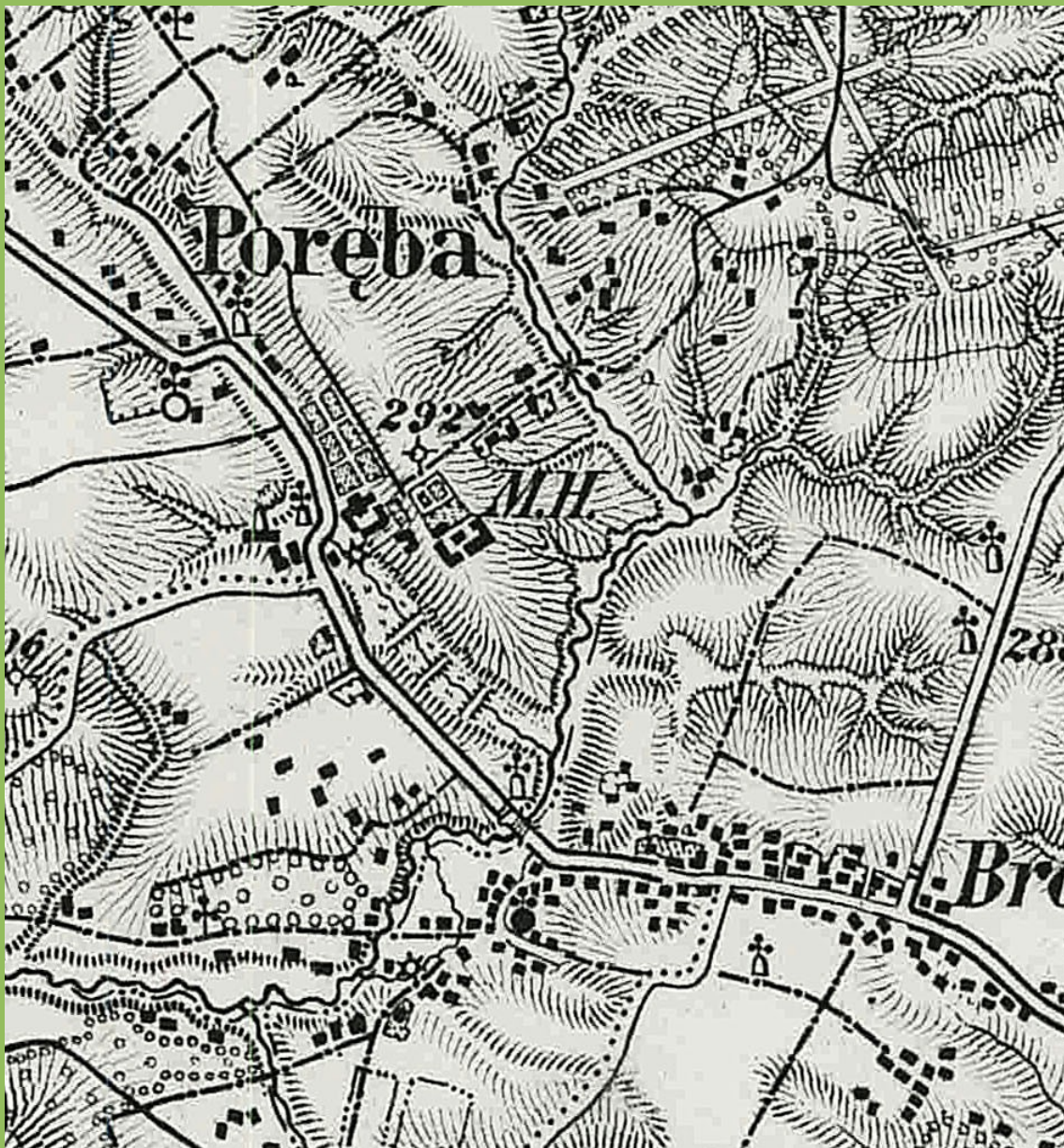
- ✓ Brodła, dom nr 172, b.d.
- ✓ Kamień, stodoła, 3 ćw. XIX w.
- ✓ Poręba Żegoty, zabudowania gospodarcze zespołu pałacowego, XIX-XX w.

Ochrona

12 obiektów i zespołów obiektów wpisanych do rejestru zabytków

- ✓ Alwernia: zespół architektoniczno - przestrzenny miejscowości, kompleks klasztorny, kaplica pw. Przemienienia Pańskiego z drzewostanem (w rejestrze figuruje pod wezwaniem św. Floriana), dom nr 24;
- ✓ Poręba Żegoty: zespół kościoła paraf., cmentarz parafialny, zespół pałacowy, **krajobraz kulturowy pd. części wsi**;
- ✓ Kamień: kościół par. pw. Opieki Matki Bożej,
- ✓ Przeginia Duchowna: kaplica pw. MB Częstochowskiej.

Ilustracja: fragment *Spezialkarte der österreichisch-ungarischen Monarchie*,
ark. 5 XXI, 1879 r.

Źródło: projekt *Mapster*, <http://igrek.amzp.pl/1757816>; dost. 2014.06.10

Rudniański Park Krajobrazowy

Pałac Szembeków w Porębie Żegoty

Wnętrze pałacu, *Wieś Ilustrowana*, maj 1913.
Źródło: Rolnicza Biblioteka Cyfrowa, dost. 2014.06.10

Pałac w Porębie, 2013, fot. Krameko

Pałac w Porębie, 2013, fot. Krameko

Pałac w Porębie, 2013, fot. Krameko